

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuliile nepublicate nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Schmerling și presa ungurească.

Sibiu, 16 Maiu.

Este un proverb românesc care dice: „Gura păcătoșului adevăr grăiesce”. În timpul cât spațiul coloanelor noastre era în cea mai mare parte ocupat cu sinodul nostru arhiepiscop, partea politică am fost siliți a o atinge numai în resumatul scurte. Atăta însă tot știu și cetitorii noștri că în jumătatea apusană a monarhiei austro-ungurești, cu excepțiunea Galiției și Bucovinei, în timpul de față este o fremântare generală între Nemți și Slavi pentru limbă: în funcțiunile de stat și în instrucțiunea publică. Fremântarea aceasta a luat dimensiuni mari. Ea a dat de mult afară din diaristică. Societăți mari și mici; oficiale, oficioase și private sînt apucate de vîrtugul dreptului limbii; petițiuni, rezoluțiuni și alte soiuri de manifestări sînt puse în mișcare în lupta pentru limbă. Deci era cu neputință ca singure corpurile legislative din Cislaitania se remănă neatinse de acest vîrtug.

Conformându-ne împregiurărilor, cari dispun încă de noi, în loc de a dispune noi de ele, ne ficșăm privirea numai asupra unui punct din toată mișcarea aceasta, asupra țintutei fostului ministru Anton cav. de Schmerling în casa de sus a senatului imperial.

Țintuta lui Schmerling nu este numai o luptă simplă de combatant ordinaru. Manifestațiunile dînsului bat mai departe cu însemnățiile lor.

Schmerling combătînd „eseesele” naționalităților negermăne din Cislaitania, în aplausele maiorității casei de sus a senatului imperial, susține, că Austria trebuie se fie un stat, o unitate de stat.

Mai departe nu mergem pentru a urmări regretele fostului ministru că și brava armată austriacă și-a pierdut unitatea, de oarece are deja trei limbi: germană, maghiară, și croată, drept limbi oficiale și a apretia, dacă regretele sînt justificabile sau nu. D-nul de Schmerling este prea înamorat în idealul său și vocea noastră este prea depărtată, pentru se străbăta până la dînsul să-l facem să asculte și reflecșiunile noastre.

Schmerling cu idealul său politic combate sistemul federalistic, sistemul ce în Cislaitania pare a fi spriginit de guvern și a câștiga pe și ce merge teren; el însă prin aceasta combate și sistemul dualistic și aici e rana, de care atingînduse Schmerling a suscitât durerile cele mai simțite la compatrioții noștri maghiari din Translaitania noastră.

Abstrăgînd dela celelalte foi, avem în vedere foia maghiară în haine nemțesci, înțelegem pe „P. Lloyd”, care cu toate că este o foie cu trecere în lăuntru și afară de patrie, nu se scărbesce de-a arunca cu trivialități grosolane asupra bîtrînului om de stat, făcîndu-l copil, mincinos, prost. Abstragem și dela aceste, pentru că în grămada de trivialități este și un simbur discutabil.

Schmerling apără ideea unității de stat; „Pester Lloyd” spune, că aceasta este nesuștinibilă; nu admite însă decentralizarea decît în două grupe centralisate. Schmerling condamnă folosirea nefermărită a altor limbi în contul culturai generale și al serviciului în armată; „P. Lloyd” susține, că contingentul unguresc din armată ar trebui comandat numai unguresca etc. etc.

Dar „P. Lloyd” și cei de o opiniune cu dînsul cînd pledează, că unitatea imperiului sau monarhiei este nesuștinibilă uită, că aceea ce este neputincios într-o privință tot așa va trebui să fie și în altă privință. Dacă ar trebui ca limba, până și în armată să fie respectată după elementele din care se constituie armata, cum de trebuința aceasta încetă d. e. la noi în Ungaria chiar în administrațiunea politică și a justiției? și în cele din urmă are perspectiva se încete chiar și în instrucțiunea publică?

Discușiunea între contrarii hegemoni din jumătățile monarhiei este foarte instructivă. Și ne pare bine, că din controversele lor se deduc concluziuni, cari, cînd le deducem noi, sîntem tot așa de împoșcați precum se împoșcau cei cu controversele între sine. Noi însă ne notăm ce dice ei și ne gîndim partea care se cuprinde în proverbial: Gura păcătoșului adevăr grăiesce.

Revista politică.

Sibiu, în 16 Maiu.

Comisiunea de justiție a casei deputaților din Budapesta a continuat, după cum ne spune „P. Lloyd”, Mercuri dezbateră proiectului privitoru la regularea proprietății în Transilvania. La propunerea lui Teleszky s'a deschis în principiu secțiunea despre „spese”. Raportorul Bokros declară, că proiectul său susține distribuția speșelor în modul de până aci, numai la casuri de comasări se se scoatească speșele după proporțiunea proprietății. — La părerea aceasta se alătură ministrul Pauler. — Teleszky pledează pentru susținerea distribuției speșelor cum a fost până acum. — După o dezbateră la care a participat rap. Bokros, St. Apáthy, Al. Dárday și L. Zsiros s'a primit principiu susținut de raportor. Textarea va avé loc Vineri.

Diferența dintre Ungaria și Croația ce există în privința provențelor granițeresci și care provoacă esacerbare între Croați, spune o foie vieneză, este delăturată.

„Concertul european, dice un diar mare din Viena, este învoit cu moartea Turciei, nu se poate uni însă asupra cestiunei cînd săi serbeze diua morții”. Englitera și celelalte puteri apusene, mai că am dice și Rusia, se grăbesc a serba moartea Turciei, pe cînd Austria și Germania vor să mai amâne lucrul.

Mahomedanii din Dobrogea au feliicitat pe domnitorul Carol la aniversarea suirei sale pe tron și a proclamării independenței României.

Italia are corpurile legislative alese din nou. Alegerile s'au făcut cu mult interes. „La patria” în numerul său dela 23 Maiu, a publicat cu numele pe toți deputații aleși: 225 în stînga și 87 în dreapta. — Farini este ales president în cameră. Mesașgiul tronului salută inițiatiua din urmă a Engliterii cu multă simpatie. — Soartea ministeriului italian o vor decide corpurile legislative în curînd, poate înainte de a se întregi prin numeroasele balotagiuri cari au încă a se face.

Sinodul arhiepiscopesc.

Sibiu 12 Maiu.

Sedînța XIV (7/19 Maiu).

Sedînța se deschide la 6 oare după amiază. Se cetesce protocolul sedînței a XIII și se autentică.

Deput. Dr. Stefan Păcurariu face următoarea propunere: comunei bisericesci Urez ppiatul I al Făgărașului să se acoare un ajutoriu pe seama bisericeii de 200—300 fl. v. a. — Se transpune comisiunea pentru propuneri.

La ordinea zilei se pune propunerea — declarată de urgentă — a deput. Simeon Popescu, care privește modificarea planului de învățămînt în institutul „Andreian” secțiunea teologică (Nr. 83 ex 1880).

Deput. P. Cosma e de părere a se transpune comisiunea organizatoare, fiindcă stă în strînsă legătură cu regulamentul seminarului „Andreian” și fiind această propunere de mare însemnătate.

Deput. Dr. St. Păcurariu, afirmă că preste această întrebare a trecut sinodul prin aceea, că a fost declarată propunerea de urgentă și s'a pus la ordinea zilei.

Deput. Z. Boiu e de părere a se da cuvîntul propunătorului spre a și motiva propunerea.

Deput. S. Popescu luînd cuvîntul își motivează propunerea sa dicînd, că regulamentul seminarului prescrie a se preda instrucțiunea în studiul Eaegeticeii în un mod, ce recere o calificățiune mai corespunzătoare a elevilor de teologie, dar de oarece prin conclud sinodal s'a permis primirea în secțiunea teologică și a astorilor de elevi, cari nu au calificățiunea recerută, arată sinodului necesitatea, de a se modifica regulamentul seminarial în ce privește ș-ul prin care se face responsabil profesorul de sporiu cu elevii.

Deput. Z. Boiu e de părere, că nu se recere aceea ce e imposibil din partea unui profesor, și prin urmare ține necorect a se modifica regulamentul, — de vreme ce amintitul conclud sinodal este adus numai pentru 3 ani și după expirarea acestor 3 ani ear ar trebui din nou modificat regulamentul seminarial.

Deput. D. Comșa dînd oare-cari deslușiri, dice că este preste puțină a se propune studiile atît în secțiunea teologică, cît și cea pedagogică cum prescrie regulamentul, citînd chiar și câțiva \$-fi din regulamentul seminarial, cari nici pe de parte nu consună cu realitatea; face deci un aditament la propunerea deput. S. Popescu, ca adecă modificările în regulamentul seminarial se estindă și asupra secțiunii pedagogice.

Deput. E. Măcelariu arată, că nu este de lipsă a perde timpul, căci e datoria corpului profesional, a arăta asemenea casuri la consistoriu și consistoriul să le aducă motivate înaintea sinodului; face deci următoarea propunere: Împelgîndu-se de sine, că consistoriul are chemarea și datoria de a face ori ce propunere de modificare a ori ce dispozițiuni sinodale — se se treacă la ordinea zilei.

Deput. Dr. Iosif Hodoș sprijinesce propunerea deput. E. Măcelariu.

Deput. Simeon Popescu motivează încă odată propunerea sa reflectînd tuturor vorbitorilor, și o recomandă spre primire.

Presidiul dă oare-care deslușiri, că sinodul în urma acestor propuneri nu poate intra în merit la modificarea regulamentul seminarial, ci aceasta s'ar pute întempla numai atunci, dacă consistoriul ar veni cu asemenea propuneri.

Punîndu-se la vot aceste propuneri — se primesce cu mare majoritate propunerea deput. E. Măcelariu, a se trece preste aceasta la ordinea zilei.

La ordinea zilei raportul comisiunei scolare asupra raportului anual al consistoriului ca senat scolar.

Cetindu-se acest raport consistorial dep. Dr. I. Păcurariu propune, a se primi în general ca basă la dezbateră specială.

Deput. Dr. I. Păcurariu propune a nu se tipări acest raport ca actul la finele protocolului, de oarece presupune a fi cele mai multe date nesectate în ce privește procentualitatea copiilor umblători la școală, sau și dacă s'ar tipări, să remănă afară a sești date.

Presidiul arată că la dezbateră generală pot avé loc numai propuneri de respingere, reflectînd la cele dișe de deputat. Dr. I. Păcurariu, că dacă este a se alătura la protocol acest raport, atunci se va alătura tot, întocmai cum este. În urma a acestor deslușiri punîndu-se la votare — se primesc în general ca basă la dezbateră specială și se alătură la protocol precum urmează.

Nr. 1534 1880, /scolar

Venerabil sinod arhiepiscopesc!

Consistoriul arhiepiscopesc ca senat scolaric are onoarea a presenta raportul său despre lucrările din anul trecut, precum urmează:

Senatul scolaric în cursul anului a ținut 20 sedînțe.

Au intrat acte la senatul scolaric 761 și s'au resolvit toate, parte în sedînțe, și parte, mai ales cari nu erau meritoare, afară de sedînțe.

I. Relativ la însărcinările ce venerabilul sinod încă din sedînța sa dela 14/26 Aprilie 1879 a dat consistoriului arhiepiscopesc, avem onoarea a raporta că:

a) Proiectul de regulament pentru școlile populare fiind gata se va înainta venerabilului sinod prin adresă separată;

b) asemenea prin adresă separată se va substerne proiectul de regulament pentru inspecțiunea școlilor populare din arhiepiscopă;

c) și tot prin adresă separată se va substerne proiectul de regulament pentru înființarea unui institut pedagogic de învățătoare;

d) încât pentru întocmirea unui manual de catechisățiune pentru adulți, s'a nimit o comisiune pentru elaborarea acelu manual; acea comisiune însă încă n'a prezentat Consistoriului lucrarea sa.

II. Încât pentru datele statistice asupra școlilor noastre confessionale române, avem onoarea a raporta în următoarele:

a) am avut băței și (băete) copile ca obligați a urma la școală 58,953 scolari în etate dela 6—12 ani și 24,852 în etate dela 12—15 ani.

Diferența în comparațiune cu anul trecut este parte în creștere, parte în scădere, în creștere este pentru cei în etate dela 6—12; și în scădere pentru cei în etate dela 12—15 ani.

Avem pe anul scolaric 1878/9 58,953 scolari în etate dela 6—12 ani; am avut pe anul scolaric 1877/8 58,436, prin urmare rezultă un plus de 517.

Avem în anul scolaric 1878/9 24,852 scolari în etate dela 12—15 ani, am avut în anul scolaric 1877/8 25,285 prin urmare rezultă pentru anul scolaric 1878/9 un minus de 433 pentru școlarii dela 12—15 ani.

Creдем însă, că acest minus nu există, pentru că din un protopresbiterat nici până în zilele cele din urmă nu ne-au venit raporturile; și cînd aceste raporturi ar fi ajuns la timp, creдем că chiar plusul la co-

pii cei între 6—12 ani ar fi mai mare decât cum l'am arătat mai în sus, și minusul menționat aci mai înainte n'ar exista.

Aci este locul să arătăm procentualitatea băieților și copiilor după etate, adică dela 6—12, și dela 12—15 ani, pentru fiecare propotipiul ca district scolaristic.

Avem onoarea a Vă alătura aci un conspect despre această procentualitate.

Constatăm totodată, că după procentualitatea, propotipiul Cohalmului arată cele mai mari procente; căci el a băieții dela 6—12 arată un procent de 93 $\frac{1}{2}$ %, și a copile de 87 $\frac{1}{2}$ %; ar băieții dela 12—15 ani 91 $\frac{1}{2}$ % și a copile 85 $\frac{1}{2}$ %; apoi urmează tractul Branului, al Brașovului I și altele.

Cele mai mici procente ni le arată propotipiul Hațegului.

Eacă cum stăm aici: 21 $\frac{1}{2}$ % la băieții dela 6—12 ani; 12 $\frac{1}{2}$ % la copile dela 6—12; 16 $\frac{1}{2}$ % la băieții dela 12—15; 9 $\frac{1}{2}$ % la copile dela 12—15.

Trebuie se memorăm aci, că în această parte a teritoriului nostru bisericesc — scolaristic a succes guvernului a înființa școli de stat în 19 comune bisericesci de a le noastre, car în 15 comunități nu există școli de loc.

Aci, la această împiegurare, ne permitem a trage atențiunea venerabilului sinod, pentru a face și a dispune, ce este în putință ca se nu pierdem bisericele noastre din această clasică parte a teritoriului naționalității noastre.

Comparațiunea între procentualitatea acestui an, cu cea din anul trecut nu v'o putem prezenta, fiindcă numai în acest an s'a început acest sistem de arătare statistică. Pre ani viitori însă Vă vom pute prezenta și această comparațiune atât de necesară pentru judecarea progresului sau regresului în învățământul popular.

Vă asigurăm însă pentru astădată, că în această privință s'ntem în progres, dacă nu rapid, dar cel puțin în progres modest după împiegurările grave, în care ne aflăm.

b) Incă pentru localitățile de școală avem edificii proprii scolarice 634, ar închiriate avem 165. Anul trecut am avut edificii proprii 627, și închiriate 155; prin urmare avem astăzi un plus în cele proprii de 7, și în cele închiriate de 10.

Correspondența legii s'nt astăzi 526, nu deplin corespunzătoare s'nt 273.

Anul trecut am avut corespunzătoare legii 496, nu deplin corespunzătoare 268, prin urmare în cele corespunzătoare avem un plus de 30, în cele nu deplin corespunzătoare mai multe decât an cu 4.

Admoniate au fost 99; dar închise din partea administrației potitice n'a fost nici una, făcându-se din bun timp dispozițiunile necesare pentru ajustarea acelor școli conform legii.

Prezum am arătat și mai în sus, școli nouă s'au înființat respective deschis 17; a-decă 7 în edificii proprii și 10 în localități cu chirie.

Școli împreună cu alte confesiuni a-venim 70; dintre cari 6 s'nt comune cu Arieni (?) în tractul Brașovului II; dar aici s'au făcut dispozițiuni chiar din inițiativa poporului, de a se despărți cu școlă, și a se deschide școală proprie profesională în comunele noastre bisericesci; celelalte 64 școli s'nt comune cu gr. catolică, din a-aceste 44 stau sub jurisdicțiunea noastră, ar 20 sub jurisdicțiunea gr. catolică.

Școli comunale înființate de stat s'nt în 42 comunități bisericesci din arhidieceasa noastră; dintre care singur pe tractul Hațegului cade un contingent de 19; precum am indicat și mai în sus.

În 215 comune bisericesci din arhidieceasă nu există școli formale, ci se țin școli numai prin cantorii locali, observând încă și aceea, că aceste comunități, o parte mare s'nt foarte mici, și multe s'nt numai filie.

S'au luat însă mesuri pentru a se înființa școli și în acele comune, unde nu există încă; măsurile luate însă s'nt numai ordinațiunile ce s'au dat comitetelor parohiale parte de către inspectorii districtuali, adică de către protopresbiterii cu ocaziunea viziunilor canonice, parte de către consistoriul arhidieceșan.

La acest loc avem onoarea a constata, că școlile noastre confesionale române din arhidieceasă, mai bine stau în tracturile protopresbiterale: Brașov I, Bran, Făgăraș II, Sibiu I și II, Mercurea, Zarand, Brașov II, Zlatna superioră și Lupșa; șar și mai puțin numera aci tractul Dobra, Murăș și Treiscaune. În toate comunele din aceste tracturi, în ordinea în care s'a arătat cu excepțiunea în unele de vre o comună ori două, s'nt școli confesionale gr. or. române.

Mai rău stau școlile noastre în tractul protopresbiteral al Hațegului, unde din 47 comune bisericesci, abia numai în 10 comune avem școli; apoi în tractul Giugului I

unde din 34 comune, numai în 14 avem școli, și aceste încă au fost admoniate ca necorespunzătoare cerințelor legii; apoi tractul protopresbiteral Alba-Iulia, unde din 33 comune numai în 21 s'nt școli.

c) Ce se țin de valoarea edificiilor, averilor imobile și mobile în folosința școlilor populare, aceea o constatăm astăzi în suma de 1.007,647 fl. 82 $\frac{1}{2}$ cr.

d) Incă pentru învățătorii dela școlile noastre confesionale române, astăzi avem adefiniți dela școlă 887; dintre cari numii definitivi s'nt 247, ceilalți s'nt provizori. Cășătorii s'nt 688, necășătorii 187, veduvi 12. Esamen de calificățiune au 268. Observăm că între cei numii definitivi și între cei cu esamen de calificățiune, nu se numeră și aceea, cari au fost numii învățători înainte de întreaire în valoare a statut. org. la anul 1869. Numerul acestora nu s'a putut evalua, pentru motivul că nu s'a ținut, precum are să se țină în viitoriu, o evidență minuțioasă despre întreg corpul didactic din arhidieceasă.

Învățătorii, încă pentru etatea lor, ei variază dela 67 la 18 ani; în privința serviciului variază dela 50 la 1 an. Salariul lor variază între 800 fl. și 10 fl. v. a.

e) Inspectorii noștri districtuali au întreprins în anul trecut scolaristic viziunțile școlilor, cu care ocaziune, precum rezultă din raporturile presbiterilor, s'a constatat, că între 887 învățători, 623 corespund pe deplin chemării lor, car 264 s'nt mai slabi.

Salariul se respunde regulat la 608, car la 279, mai puțin regulat.

Dintre 799 școli, s'nt prevădute cu toate aparatele necesare 471, ar 328 numai în parte; asemenea în 485 școli băieții s'nt prevădute cu cărțile necesare, ar în 314 numai în parte.

Cu ocaziunea viziunții școlilor s'au esaminat preste tot 14,949 băieți și copile; sporiul preste tot este suficient.

f) Catechizațiunea în anul scolaristic trecut s'a ținut în 727 comune bisericesci, în celelalte, parte nu s'au ținut, parte n'au intrat încă raporturile dela unii parohi la presbiterul și din două tracturi, precum Sibiu I, și Heghig, n'au venit raporturile la consistoriul arhidieceșan.

Sibiul I se poate escusa prin repentina moarte a administratorului Moise Tompa. Tineri obligați la catechizațiune în cele 727 comune au fost din partea bărbătească 16,074, ar din partea femeiască 7433.

După procentualitatea Solnocul I ne arată procentele cele mai mari și anume la bărbăți 90%, la femei 99%. Deva ne arată procentele cele mai mici, și adică la bărbăți 7 $\frac{1}{2}$ %, la femei 6 $\frac{1}{2}$ %.

Relativ mai departe la catechizațiune, și în conformitate cu conculusul sinodului din anul trecut, ședința dela 14/26 Aprilie Nr. 83 punct 3, avem onoare a raporta, că în anul scolaristic 1878/9 au fost școlari de confesiunea noastră, la gimnaziile parte de stat, parte de altă confesiune din patrie, precum urmează:

La gimnaziul luteran dimpreună cu școlă normală din S. Sebeș 64 tineri.

La gimnaziul inferior rom. cat. din Ibașfalău 10.

La gimnaziul luteran și școlile normale din Mediaș 18.

La gimnaziul rom. cat. din Brașov 2, la gimnaziul evang. luteran tot acolo 31.

La gimnaziul rom. cat. din Cluj 14, la colegiul unitarilor tot acolo 3.

La gimnaziul inferior evang. luteran din Reghinul-săseș 5.

La gimnaziul armeno-cat. din Gherla 7.

La gimnaziile romano-cat. și evangelic din M. Ogorheiu 15.

La gimnaziul romano-cat. din Alba-Iulia 37.

La colegiul reformat din Aiud 13.

La gimnaziul reformat din Orăștie 64.

La gimnaziul luteran și școlile normale din Sighișoara 36.

La gimnaziul inferior și școlile normale din Cristurul scuciesc 9.

La gimnaziul de stat din Sibiu 103; la gimnaziul evg. luteran tot acolo 53.

La gimnaziul român gr. cat. din Năseud 45.

La gimnaziul român. gr. cat. și școlile normale din Blaj 43.

De unde se vede că la instituttele gimnaziiale parte de stat, parte de altă confesiune și la școlile normale legate de acele au fost în anul scolaristic 1878/9 nu mai mult de 529 școlari de confesiunea noastră gr. orientală.

Pre la alte școli, parte reale, parte normale, parte elementare, parte comunale de stat sau de altă confesiune și altele, au frecuantat nu mai mult de 807 elevi de confesiunea noastră.

În total dar am avut 1336 tineri, cari au frecuantat școli străine, fiind de stat, fi

de altă confesiune, în întreg teritoriul arhidieceșii noastre.

Conspectul despre aceste date statistice se alătură aci sub % din care se vede și numele catechelor noștri de pre lângă acele institute.

Se observă, că în toate datele statistice arătate până aci nu intră și cele din tractul protopresbiteral Heghig, de unde nu s'a subternut consistoriului absolut nici un conspect, și nici un dat statistic.

g) Incă pentru seminarul Andreian institutul nostru teologic-pedagogic, avem onoarea a Vă arăta, că în anul scolaristic 1878/9 au fost în anul III clerici 39, în anul II 35, în anul I 44, ar pedagogi au fost în anul II 6, în anul I 11.

În comparațiune cu anul scolaristic 1877/8 se arată diferența la clerici în anul III un plus de 1; în anul II, a rămas tot aceluși număr de 35; în anul I se arată un plus de 5.

La pedagogi în anul II se arată un minus de 2; și în a. I un minus de 1.

Aci este locul să arătăm, că regulamentul pentru seminarul teologic și pedagogic Andreian al arhidieceșii noastre, cu începutul anului scolaristic 1879/80: s'a pus în deplina executare.

Nu putem arăta chiar acum succesul ce a rezultat din introducerea acestui regulament, căci experiența începutoarea abia de o jumătate de an, nu ne poate încă permite de a constata succesul într'un mod constat și îndubitabil.

Ceea ce am putut dice de pre acum este, că condițiunea ș-lui 18 și încăvta cea a ș-lui 22 din regulamentul pentru primirea candidaților la cursul teologic sau pedagogic, ni se pare pară gravă acum în momentul, așa dicând de tranzițiune.

Căci am vădut, că chiar cu începutul anului scolaristic 1879/80; când s'a pus în lucrare aceluși regulament, atât la teologie cât și la pedagogie, a intrat un număr de tineri cu mult mai mic, decât în anul trecut 1878/9.

Așa încă acest mic număr, nu poate să ajungă a satisfăce și a împlini vacanțiile de posturi parohiale, și a da succesență suficientă puterilor didactice de cari simțim atâtă necesitate.

Pentru aceea consistoriul arhidieceșan vine chiar de pre acum a propune venerab. sinod, ca prin o rezoluțiune să dică: că dispozițiunile tranzițoare ș-lui 79 și 80 din regulamentul pentru seminarul Andreian, să se prolongească încă pe trei ani consecutivi, adică până la începerea anului scolaristic 1883/4 inclusiv; de altminteră consistoriul arhidieceșan va supune vener. sinod o relațiune și o propunere mai detaliată asupra acestei chestiuni.

În institutul seminarial profesori ordinari definitivi s'nt 3, ar ordinari provizori 3, profesori suplenți nu s'nt, și un profesor de cant.

Esamenul de calificățiune profesională în anul scolaristic 1878/9 l'a făcut unul, a-nume Demetriu Comșa.

Institutul seminarial nu are bibliotecă sa proprie și separată, ci există bibliotecă așa numită a tinerilor elevi clerici și pedagogi, respective a societății de lectură „Andreiu Șaguna.”

Elevii în institut atât la teologie cât și la pedagogie, s'au primit conform dispozițiunilor regulamentului pentru seminarul Andreian, care nu admite elevi esteri, ci numai interni.

Incă pentru institutul de gimnastică aceasta s'a pus în lucrare și preste puțin se va și realiza.

h) În legătură cu cele dicse în punctul precedent alăturăm aci sub % lista stipendiilor.

Din această listă se vede că: din fundațiunea moșaiă s'nt trei; din fundațiunea Francisc Iosefiană s'nt șapte; și din fundațiunea Cologiană patru; și din fundațiunea Peioviți I; ar din fondul seminarului Andreian, respective din fundațiunea „Ecaterina Raț” un elev de pedagogie; prin urmare cu totul s'nt 16 stipendiști din fondurile arhidieceșane.

i) La școlile centrale gr. or. române din Brașov, numărul școlarilor înmatriculați pre anul scolaristic 1878/9, au fost precum urmează: la gimnaziu cu 8 clase 180 tineri; la școlă reală 73; la școlă comercială 14; la școlă primară de băieți 291; la școlă primară de copile 116; la școlă de meseriași 14. Suma 778.

În comparațiune cu numărul școlarilor preste tot din anul scol. 1877/8; în suma de 849, se arată o diferență de 71 în minus. Acest minus cade mai tot asupra școlii de meseriași, căci precăd în anul trecut scol. 1877/8 au fost 66 învățători, pre atunci în anul scolaristic 1878/9 au scădut la numărul de 14.

Causa se dică a fi, că cea mai mare parte dintre învățătorii de meseriași urmează la școlă gremială din Brașov.

Esamen de maturitate la gimnaziul român din Brașov au făcut 4 absoluiți, dintre cari 3 cu calcul de „foarte bine” și unul cu calcul de „suficient.”

La școlă comercială au susținut esamenul de maturitate earăși numai 4; dintre cari 1 cu calcul de „foarte bine”, 1 cu calcul de „bine” și 2 cu calcul de „suficient.”

h) La gimnaziul gr. or. român din Bradu (Zarand) de 4 clase au frecuantat în anul scolaristic 1878/9 școlari 55.

În comparațiune cu anul scolaristic precedent 1877/8, când în toate 4 clasele au fost 63 școlari, se arată și aici o diferență în minus de 8 școlari.

Se dică că o sinistra faimă divulgaț ar fi cauza acestei scăderi în numărul școlarilor, că adică aceluși institut n'ar ave drept de publicitate; ceea ce este o afirmațiune reuticioasă și cu totul nefundată.

La școlile normale din Brad, legate de gimnaziu, în clasa III și IV au fost în a. scolaristic 1878/9 elevi 39; în comparațiune cu anul scol. 1877/8, când au fost 34 elevi, se arată o creștere de 5 școlari.

j) Relativ la alte școli capitale și a-nume: din Brașov, Satlung de jos, și de sus (Săcele), Bran, Zernesci, Veneția de jos, Reșinari, Săliște, Sebeș, Lancrăm, Dobra și altele datele statistice asupra acestor școli s'nt cuprinse în conspectele subternute de către respectivii protopresbiterii ca inspectorii districtuali de școli, și se pot vedé și consulta în cancelaria arhidieceșană.

De altminteră din aceste patru diferite conspecte s'a făcut câte un conspect general pentru întreaș arhidieceșă și a-nume: despre frecuentarea școlilor; despre starea edificiilor de școli; despre valoarea edificiilor școlare; și despre învățatori aplicați la școlile noastre confesionale române.

Asupra cărora am făcut în succint analiza mai în sus, și care le alăturăm aci sub 4, 5, 6, 7.

Aci mai adaugem, că cu începutul anului scolaristic 1879/80, în comuna noastră bisericescă Poiana, s'a deschis școală capitală sau normală; sperăm că în anul viitor scolaristic cu ajutorul lui Dumnezeu și cu stăruința poporului, a comitetelor și a sinoadelor noastre parohiale, se vor deschide încă și altele.

III. Relativ la alte afaceri scolarice, profesionale, învățătorești etc, avem onoare a vă raporta în cele următoare:

1. Esamen de profesură, scripturitic și verbal, în cursul anului trecut scolaristic, au făcut 3. Din profesorii dela școlile noastre centrale din Brașov și a-nume: Lazar Nastasi și Ioan C. Tacit profesori la gimnaziu și Ioan Scurtu profesor la școlă reală.

2. Au cerut și au fost admisi la esamenul de calificățiune 47 învățători, dintre cari 29 susținând esamenul atât scripturitic cât și verbal cu calcul parte bun, parte suficient, s'au declarat de calificăți și au raportat calcul nesuficient, și vor avé a se supune la alt esamen, ar ceilalți 12 nu s'au prezentat la esamen și vor trebui a se prezenta de altădată.

3. Din rubrica bugetului votat pentru ajutorarea învățătorilor șraci și binemeritați, și pentru ajutorarea școlilor noastre confesionale, avem onoare a raporta că: în anul scolaristic s'au împărțit: a) 11 școli mai sărace și mai strimțorate; și b) 16 învățători, parte emeriji și nepuncticioși, parte șraci, dar diligenți și cu purtare bună.

4. Conferențele învățătorești prevădute în §. 130 al statutului nostru organic, dela 1876, începând până la anul 1878 se transformaseră în cursuri așa numite supletorii, cari cursuri țineau mai multe săptămâni; aceasta s'a făcut în vederea de a da învățătorilor dela școlile noastre confesionale gr. or., ocaziune de a și acura mai de aproape pregătirile necesare pedagogice, și de a și însuși cunoștințele neapărat de lipsă la chemarea de un bun și capabil învățătoriu.

Cu modul acesta deși nu s'a atins pe deplin scopul, totuși s'a vădut consolidându-se statul învățătoreș, din școlile noastre confesionale gr. or. române din și în și mai mult.

Astfel consistoriul arhidieceșan pre timpul vacanțiilor din anul trecut, a ordinar ținerea de conferințe învățătorești așa precum ele s'nt prevădute în §-ul mai sus citat din statutul organic al bisericeii noastre și în cari conferințe fie-care învățătoriu se poată lua parte la tractarea obiectelor ce vor fi puse în discuțiune.

Aceste conferințe s'au ținut în zilele dintre 10-15 August anul trecut în toate cele 10 cercuri în cari, spre acest scop, s'au împărțit provincia noastră arhidieceșană.

Se observă însă că acele ținături, unde învățătorii s'au constituit în „Reuniuni învățătorești” conferențele învățătorești s'au ținut în sensul acelor reuniuni.

Astfel de „Reuniuni învățătoresci“ sunt până astăzi înființate în următoarele ținuturi: Brasov, Făgăraș, Sibiu, Sebeș, Deva, și Abrud. Cu timpul ele se vor înființa și în alte părți ale arhiepiscopiei, pe baza unui proiect de statut elaborat de Consistoriul Arhiepiscopescan, ca scop de a avea în cât se poate un statut uniform pentru toate reuniunile.

Aceste reuniuni credem, că vor înlocui bine și cu mult succes conferențele învățătoresci practice până acum; cari de altminteră în esență nu difer unele de altele, ci poate numai în forma și în numirea lor.

5. Incât pentru măsurile ce s'au luat pentru înființarea de școli în comunele noastre bisericesti, unde ele nu există de loc, aceste măsuri precum am arătat și mai în sus s'au luat din cas în cas, precum ni s'a arătat necesitate, prin anumite ordinații date parte de inspectorii nostri districtuali de școli, parte de către Consistoriul nostru arhiepiscopescan.

Ear în general pentru înbunătățirea școlilor și pentru progresul învățământului s'a emis între altele, cerculariul din 29 Noiembrie 1870 Nr. 3344.

6. Incât pentru un concul al venerabilului sinod încă dela a. 1877 Nr. 142. pentru a susține școli populare împreună cu gr. catolică în comunele lipsite de mijloace după corespondențele ce s'au schimbat între consistoriul nostru arhiepiscopescan și între ordinaratele din Blaj, Gherla, și Lugos a rămas, că numai în cazuri concrete să se aște, prin comună înțelegere, modul de a aplica a ș. 45. din art. de lege XXXVIII. dela anul 1868.

7. În fine nu putem retăce un cas special, care dela introducerea statutului nostru organic, acum pentru prima dată s'a întipărit.

Acest fapt este dizolvarea comitetului parohial din comuna noastră biserică Orăștie. Acest comitet eșind cu totul dintre marginile atribuțiilor sale, gerându-se într'un mod cu totul arbitrar, nu mai voind a cunoaște nici legile de jurisdicțiune și de disciplină, nici prescripțiile statutului organic, nici a se supune lor; a trebuit, a fost necesitat consistoriul arhiepiscopescan din drept și datorită, a ordina dizolvarea lui și a dispune alegerea unui nou comitet parohial.

Ceeace s'a făcut prin decret de dizolvare, și cu a cărui executare a fost însărcinat un anume comisariar consistorial numit ad hoc.

În aceste se cuprind pe scurt raportul consistoriului arhiepiscopescan, ce prin aceasta are onoare al subterne venerabilului sinod.

Din ședința consistoriului arhiepiscopescan ca senat scolastic.

Sibiu, 24 Aprilie 1880.

N. Popea m./p., Dr. Ios. Hodoș, m./p.,
arch. și vicariu sepp. ref. scol.

În urma unor deslușiri din partea raportului comisiei, raportul consistoriului punându-se la votare se primese în general ca basă la dezbateră specială.

Cu aceste se încheie ședința la 8 oare seara.

Ședința procsimă se amână pe mâine la 9 oare a. m. La ordinea zilei raportul comisiei se are în dezbateră specială.

Cercetări critice.

(La responsul preotului Mihai Sturza din Nri 147—152 ai „Telegrafului Român“ an. tr.)

(3 Urmare).

II.

Doctrină și canoane.

Adevărul este, că dl S. nu citase can. menționat, pentru că nu cuprind ceea ce afirmă D-sa, alterarea dispozițiilor apostolice, precum se poate vedea din chiar textul canonului, care sună: „Și aceasta a venit la cunoștința noastră, că atât în Africa cât și în Livia și în alte locuri, Episcopii de acolo împreună locuesc cu muierile lor, și după hirotonie, ceea ce a venit preste ei nu se lapadă de ele, și prin aceasta causează poporului ofendiu și scandal. Deci nesualia noastră mai cu seamă fiind îndreptată într'acolo, ca să facem toate spre folosul turmelor celor de sub mâna noastră, ni s'a părut nouă ce au asemenea să nu se mai facă spre venitoriu, eară aceasta o dăcem nu spre stricarea sau surparea celor legiuite de apostoli etc.“ Prin acest canon, în adevăr, se opresce episcopilor de a se căsători. Incă care dispozițiune apostolică se alterează

prin el? „De potfese cine-va episcopie bun lucru potfese. Inso se cade episcopului să fie fără prihană, bărbat al unei muieri“. Aceasta e dispozițiune alterată? D-l Sturza va trebui întâiu să scie, că în testamentul nou, titlurile de „episcop“ și „presbiter“ se dau într'o formă, și fără însemnătate particulară, tuturor celor ce posed sacerdoțiul. Dar să primim, că în locul citat, termenul „episcop“ semnaleză treapta cea mai înaltă în sacerdoțiul, adică pe însași dignitatea episcopului, canonul 12 al sinodului VI ecum. nici în cazul acesta nu alterază dispozițiunea apostolică. Întâiu pentru că apostolul nu impune, ci numai concede căsătoria preoților. Ear, al doile, Mântuitorul Christos spune apriat discipulilor săi: „sunt eunuchi, cari s'au făcut însuși eunuchi pentru împărăția cerurilor. Cel ce poate cuprinde să cuprindă.“ De unde se vede explicit, în cât se poate afirma cu dreptul, că este mai bine a nu se căsători, decât a se căsători, nu pentru sarcina căsătoriei în sine, ci pentru „împărăția cerurilor“, adică pentru biserică. Sunt oameni, cari, după pozițiunea lor, prevăd, că mai ușor și cu rezultate mai bune vor lucra pentru prosperarea împărăției lui D-șeu pe pământ neînsurați, decât însurându-se; căci „cei însurați grijese de a le lumeni, cum va plăce muierii.“ De aceea și apostolii căți erau însurați, primind misiunea apostoliei, au abșis de toate ale lor, casă, avere, părinți, soții, copii, frați și sorori, pentru împărăția cerurilor. „Eată noi am lăsat toate și am urmat ție“, țice apostolul Petru, către Mântuitorul Christos. Căcă apostolii săi însurați, după primirea misiunii apostolice, n'au trăit mai mult cu femeile lor, se confirmă de mai mulți din sâinții părinți. S. Ieronim țice că, apostolii au fost sau neînsurați sau înfrânați dela căsătorie „vel virgines, vel post nuptias continentes“ și, într'alt loc, că ei au părăsit oficiul conjugal: *reliquunt officium conjugale*.¹⁾

Pe aceste considerațiuni biserică a obicinuit de a nu înainta la treapta episcopală decât pe cei neînsurați ori veduși. Ear sinodul al VI-lea legiti-mezvă obiceiul acesta prin canon ecumenic. Am țis prin canon ecumenic, pentru că și mai înainte de sinodul acesta era opriată nunta dela Arhieriei însă prin canon localnic, și nu catolic.²⁾ „Și nu se improtivesce sinodul acesta, apostolesculuicanon 5, surânduirei lui Pavel, nici le surpă nici le strică aceste.“³⁾

Incât pentru tecele: legatu-teai cu muiera, nu căuta deslegare și „cele ce au împreunat Dumneșeu, omul să nu despărță“, ele nu sunt nici alterate nici vătimate prin can. 12 al sinodului VI ecumenic deși se opresce episcopilor după hirotonie a trăi împreună cu femeile lor. Insuși can. apost. 5 ordonă, că „Episcopul ori presbiterul, ori diaconul să nu-și lapede muiera sub cuvânt de evlavie“. De aceea părinții sinodului VI ecum. oprind episcopilor după hirotonie a trăi cu femeile lor, spun că aceasta n'o fac spre surparea ori stricarea celor legiuite de apostoli, căci ei nu rënduesc „ca presbiterii și diaconii, cei ce au femei să le lapede, adică să le despărță în silă și fără învoirea lor, carea este improtiva apostolescului canon, și cu amenduror învoire, și cu mulțămire despărțindu-se femeile, așa să se hirotonească episcopii.“⁴⁾

Era adică reglă, că cei însurați numai cu învoirea femeilor lor puteau

fi înaintați la treapta episcopală, fiindcă de această dignitate era legat un celibat absolut după hirotonie. De aceea explicită Pravila can. 12 al sinod. VI țice cu privire la preoții însurați: „Și când va vrea să se facă adică să se hirotonească Arhierie să fie cu voia muierii lui, de va vrea ea să se hirotonească, atuncisă se facă hirotonia, ear de nu va vrea ea să nu se facă.“⁵⁾ Așa dară ceea ce Dșeu a împreunat, nici sinodul VI ecumenic nu departe, cum țice dl Sturza. Episcopii despre cari amintese părinții acestui sinod, oprindu-le de a trăi cu femeile lor, sunt episcopi aleși din preoții căsătoriți, cari, nainte de hirotonia lor de episcopi, prin învoirea mutuală se despărțiseră de socele lor și apoi, după hirotonia le rechemau și earăși trăiau împreună cu ele. Aceasta este despărțirea ce o enunță sinodul VI în can. ștu 12!

În liberalismul se, dl Sturza, atăcând autoritatea sinoadelor ecumenice și canoanele stabilite de ele ajunsese până a lovi în mod indirect și autoritatea sânteii scripturi. „Tot ce este făcut de om nu poate să fie făcut de Dșeu, măcar să fie acel om ori cât de plăcut și inspirat de Dșeu“. Cu privire la aserțiunea aceasta făcusem următoarele reflecțiuni dlui Sturza: „Era conștiință logică, ca dl S. nerecunoscând biserică autoritatea infalibilității, să nu recunoască nici scripturii autoritatea inspirațiunii divine, căci numai prin biserică și dela oameni inspirați de Dșeu avem s. scriptură așa precum o avem“. La aceste dl Sturza face următoarele contra reflecțiuni: Am țis și aceea și susțin și mai departe „că tot ce este făcut de om nu pfoate să fie mai perfect, decât aceea ce este făcut de Dșeu“, și aceste dle Mangra le țice ca teolog ca canonic, ca ortodox. Și dacă dta nu crezi că lucrurile făcute de Dșeu sunt mai perfecte decât cele făcute de oameni, atunci ai să crezi din contră, că lucrurile făcute de oameni sunt mai perfecte decât cele făcute de Dșeu și veți dl M. eu nu țic pentru aceea cătră dta, că esti eritic, sceptic, sau cinic etc.“ În adevăr dl Sturza e foarte generos față cu mine! O generositate care l'a costat denaturarea și schimbarea chiar a propriilor sale expresiuni! Eu nu numiam nici eretic, nici cinic pe dl S. dacă țicea numai atât: „tot ce este făcut de om nu poate să fie mai perfect, decât ceea ce este făcut de Dșeu.“ Dsa însă a fost mers prea departe, afirmând, că ceea ce este făcut de om, nu poate fi perfect ca ceea ce este făcut de Dșeu, „măcar să fie acel om ori cât de plăcut și inspirat de Dșeu“. Apoi lucrurile făcute de oameni inspirați de Dșeu sunt lucrurile lui însuși Dșeu. Dl Sturza ca să mă poată combate chiar cu expresiunile sale combătute de mine, le reproduce schimbate și mutilate; o manieră cu totul nedeamnă de criticat serios. Se vede că singur s'a genat de ușoritatea și nesocotința cu care anunșie o părere atât de vătămătoare pentru ortodocșii și autoritatea sânteii scripturi.

Și ca să-și justifice părerea sa monstruoasă, relativ la s. scriptură, adange: „Am să mai spun dlui M. că sânta scriptură este cuvântul lui Dșeu și despre aceasta nimeni nu se îndoesce (?) și „autorul ei este însuși Dșeu, care este sânt“ adică este proprietatea lui Dșeu (!) și nu a apostolilor ori prorocilor, ori a sâinților părinți; și toate scrierile apostolice profetice, ori a sâinților părinți, cari nu sânt cuprinse în s. scriptură, sunt mai jos decât s. scriptură ca lucruri omenesci, așa dar dl M. nu este trasă la îndolia acutoritatea s. scripturi, căci s.

scriptură este cuvântul lui Dșeu și nu a sâinților părinți și nici a apostolilor. Fără dta nu esti în curat cu dta“. Negreșit nu am pretensiunea de a fi nefabil; din cele citate însă fie cine poate ușor să observe, că dl Sturza se află în mare confușiune și incertitudine în definițiunea sânteii scripturi. „S. scriptură este cuvântul lui Dșeu“, „ea este proprietatea lui Dșeu“ sunt nesce expresiuni, cu care dl S. nu demustră de fel, că nu lo-vise în autoritatea s. scripturi prin expresiune: „tot ce este făcut de om nu poate fi perfect ca ceea ce este făcut de Dșeu, măcar să fie acel om ori cum de plăcut și inspirat de Dșeu. Pentru că deși s. scriptură este cuvântul lui Dșeu, și autorul ideilor și noțiunilor cuprinse în ea e însuși Dșeu, cu toate aceste numai prin intermediul oamenilor inspirați am ajuns, ca să o avem ca depositul nefabilului cuvânt alui Dșeu. În adevăr, nu convenia nici cu originea, nici cu demnitatea divinului fondatoriu al religiei crestine ca el însuși să scrie. El a fost cu mult mai magnific decât să se degradele rolul de scriitoriu! A trebuit dar ca oamenii să ne transmită în scris cuvântul lui Dșeu! Ei bine dle Sturza, dacă ceea ce este făcut de oameni inspirați de Dșeu, nu este perfect, ca ceea ce este făcut de Dșeu spune'mi dta pe ce temei susțini cu toate aceste, că s. scriptură este o per-tefectă, este cuvântul lui Dșeu? Dșeu n'a scris. Au scris profetii și apostolii, toți oameni inspirați de Dșeu. Așa dar trebuie să recunoscă ca o necesitate logică, perfecțiunea și infalibilitatea scrierilor profetice și apostolice ca să poți recunoaște în ele pe însuși cuvântul lui Dșeu; trebuie să recunoscă, că ceea ce este făcut de oameni inspirați de Dșeu este perfect, ca ceea ce este făcut de însuși Dșeu, dacă esti ortodox! Prin oamenii inspirați de Dșeu nu se sevrăesc decât opere perfecte, dșeesi!

(Va urma).

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Pianul de jos, 8/20 Maiu 1880.

Onorabilă redacțiune! Cuvântul „maial“ cuprinde în sine un ce așa de plăcut, încât și numai pronunțându'l sau auzindu'l îndată ceuțăm la felii și feliori de frumșeți alo naturiei.

Cine ar fi acela, asupra cărui inimă o țic frumusețe de Maiu să nu exercite o înfruzință fermecătoare? Cui să nu'i rechieme maialul înaintea sufletului dille de jocuri din fericita vârstă a copilăriei?

Vor fi puțin de aceia, cari sciind amorțea, în care natura era adăncită în lunile trecute și vędnd ce viață domnesce intrănsă astăzi, să nu li se furizeze în spirit gândirea: că în lume este numai viață și ceea ce ni se pare a fi moarte, este numai letargie, în care cad ființele numai pentru să se scoale din ea cu mai multă vitalitate.

În spiritul românesc însă se duplică aceste reflecțiuni, pentru că maialul este pentru Român o îndoită serbătoare.

Românul, serbând deșteptarea naturei din somnul cel de earnă, serbează totodată deșteptarea sa națională din somnul sclăviei: pecând se bucură vędnd soarele cel dulce de Maiu și respirând din aerul cel aromatic de primăvară, jubilează totodată, aducându-și aminte, că în Maiu a salutat el soarele libertății, în Maiu a respirat prima dată din aerul libertății.

Românul la maial nu serbează numai triumful primăverii asupra ernei, care este triumful vieții naturei asupra morții ei, ci serbează totodată

¹⁾ Mat. 19. 12.

²⁾ 1. Cor. VII.

³⁾ Mat. 19 27 28.

⁴⁾ Ilieron. apol. ad Pommach. 21.

⁵⁾ Ilieron. contra Iovin. 1. 14.

⁶⁾ Pidalon, subsem. la can. 12 VI.

⁷⁾ ib.

⁸⁾ Pidal. subinsemn. la can. 5. ap.

⁹⁾ Pravila C. XI.

paștile sale naționale, triumful vieții asupra morții sale naționale.

Românul serbează la maiul aniversarea libertății sale.

Astfel suscând lucrul, învătătorul comunei vecine, Pianul de sus dl Petras, a instituit Duminecă 4/16 Maiu un maiul în pădurea „via Bobului”, unde cu tricoulul în frunte, a proces cu elevii sei în ordinea cea mai frumoasă.

Timpul deși presărat din când în când de câte o ploică, a fost destul de priincios pentru de a procura inimilor nevinovate ale copiilor o rară bucurie și prin aceea o îndoită plăcere părinților lor, cari se vedeau ca de un farmec răpiți la auđirea declamațiunilor și cântecelor, de care resuna pădurea.

P. Gib, dl not. com. Weber și proprietariul I. M. Vulc și-au făcut detorița într-o da acestei memorabile serbătorii lustrul cuincios.

S'ar fi potențat însă mult solemnitatea și plăcerea ei, dacă între preoți, învățători, primar și notar ar domni o bună înțelegere, care durere nu se găsece.

Dar la culme ar fi ajuns numai în cazul, când și comuna noastră arma invitațiunei de a se împreuna la această serbătoare, eșind și învățătorii noștrii cu băfeții la locul amintit, care e situat togmai la mijlocul distanței, ce desparte aceste comune, unde se întâlnesc hotărrele lor.

Să nu ia însă nime în nume de reu, dacă aceasta nu s'a făcut, pentru că pot asigura pre ori și cine, că învățătorii ar fi făcut-o din tot sufletul, dar le a fost preste puțință de-oarece scoala a fost în anul întreg reu cercetată, dela începutul păresimilor s'a părăsit cu totul fără nici un examen și acum a fost cu greu a mai aduna pre elevi, pre cari învățătorii abia i vor mai cunoașce, și elevii încă numai cunosc glasul învățătorilor.

Sperăm însă că anul venitor toate le va repara. S. n.

Varietăți.

(Călătoria Imperatului), despre care amintisem în numeral trecut al „Tel. Rom.” va avre loc în 31 Maiu. Cehii cari despre aceasta sunt avisați deja pe cale telegrafică, se preparează în ruptul capului spre a primi pe Maiestatea Sa într'un mod cât se poate mai corespunđătoriu. Iluminățiile vor fi splendide și grandioase.

* Principele Montenuovo se află pentru a fi observat în institutul privat de alienați în Döbling. Se presupune că psihicesce nu este sănătos.

* (Atentat). În 23 Maiu n. când Metropolitul Dr. Morariv inaintea catedralei (Cernăuți) s'a dat din trăsura, fu insultat în faptă de Ruteanul Koczak. Atentatorul fiind arestat amenință, că metropolitul tot are se moară de mâna lui.

* (Postal). Dela 1 Iunie n. începnd va comunica pe fie-care și o postă ușoară între următoarele comune și a deac:

I. Intre Basna și Mediaș. Ea pleacă dela Basna la 4 oare după ameađi și ajunge la Mediaș la 5 oare după ameađi, apoi pleacă dela Mediaș la 6 oare 30 minute dimineața și ajunge la Basna la 7 oare și 30 m. dimineața.

II. Intre Feldioara și Elöpatak. Ea pleacă dela Feldioara la 10 oare 30 minute dimineața și ajunge la 12 (ameađi) la Elöpatak, apoi se întoarce dela Elöpatak la 4 oare după ameađi și ajunge la Feldioara la 5 oare și 30 minute seara.

* (Comitatul Sibiu). Comitetul permanent este earăși couchemat pe 31 Maiu n. Adunarea generală de

primăvară este însă convocată de comitele suprem pe 7 Iunie n.

* (Numiri noue de comune). Spre o deosebire mai precisă a următoarelor comune cu același nume ministrul r. u. de interne prin o ordinațiune a sa a botezat următoarele comune așa și a deac: Comuna Oșorheiul românesc în cercul Ciachi-Garbo în: Erăb-Ölăh-Vásárhely, apoi Muncel în același cercul în: Gorbo-Muncel și Vad în cercul Dejului în: Kolostor-Vaad.

* (Calea ferată Vidin-Sofia). Cu începutul lui Iunie mai mulți ingineri vor călători în România și Bulgaria spre a începe trasarea liniei proiectate Vidin-Sofia. Aceasta se începe dela Craiova și merge până la Nicopole, unde trece Dunărea. De aici ea merge cătră Tirnova până la pasul Șipca; aici trece preste Balcan și ajungnd la Ieni-Sagra se împreună cu linia Adrianopole-Filipopole. Estensiunea acestei nouă linii consistă din 52 miluri. Directorul clădirei este de Serres și directorul general dl Kopp.

* (O ruptură de nuori) s'a întâmplat în 20 Maiu n. în Sângiorz în urma căreia s'a inundat ținutul mai întreg perind în apă din norocire numai puține vite.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Paris, 28 Maiu n. Clemenceau propune în cameră vot de blam pentru măsurile ce a luat guvernul Duminecă. După justificarea ministrului de interne se respinge votul de blam cu 309 contra 31 voturi.

Bursa de Viena și Pesta din 26 Maiu 1880

Table with 3 columns: Item, Viena, Pesta. Includes Renta de aur, Oblig. de stat, Oblig. urbariale, etc.

Economic.

Sibiu 26 Maiu n. Pro. hectoriță: Grău 8.50-9.50; grău scăreț fl. 7-8; sęcără 5.40-5.58; Orz fl. 4.60-5; Ovės fl. 3.60-4. Cucuruz fl. 4.60-5; Mălaiu fl. 6-7; Cartofi fl. 2.50-3; Sēmănță de cânepă fl. 8-9; Mazere fl. 7-8; Linte fl. 12-13; Fasole fl. 6-7 pro 50 chilo; Făină de păne fl. 8; Slăină fl. 37-40; Unsoare de porc fl. 35-40; Sęcubrut pro 50 chilo fl. 16-17; Sęc de luminării fl. 24-25; Luminări desęc 50 chilo fl. 25-29; Săpun fl. 20-21; Făn 50 chilo fl. 1.05-1.15; Căneapă pro 50 chilo fl. 16-18. Lemne vertoase de foc pro metrucubic fl. 3.50 Spirit pro grad 55-60 cr. pro chilo: carne de vită 44-46 cr.; Carne de vișel 45-50 cr. carne de porc 50-54 cr.; carne de berbec 50-55 cr.; oauă 10 de 20 cr. Mediaș, 20 Maiu n. Pro hectoriță: Grău 7.60-8.40; Grău scăreț fl. 6.40-7; Sęcără fl. 4.90-5.20; Ovės fl. 3-3.20; Cucuruz fl. 4.30-4.50; Sēmănță de cânepă fl. 7.50-8; Fasole fl. 7.90-8-; mazere fl. —; Cartofi fl. 2-2.50; Făn fl. 2.20-2.40; cel vechin; cel nou fl. —; Căneapă fl. 35-37; Slăină pro 100 chilo fl. 30-35; Unsoare de porc fl. 70-; Sęc de luminării. 40-50; Spirit pro grad cr. 11 1/2; carne de vită pro chilo 44 cr. carne de porc — 62 cr. carne de vișel — 50 cr. cr. carne de miel (ntreg) fl. —; oauă 7 de 10 cr., fiind timpul de ađi nefavorabil; țergul n'a fost mai de loc cercetat. Brașov, 21 Maiu n. Pro hectoriță: Grău fl

8.70-10.10; Grău scăreț fl. 6.50; Sęcără fl. 6.10 Orz fl. 4.50-4.60; Ovės fl. 3.30-3.40; Cucuruz fl. 5.40; Mălaiu fl. 6.60; Mazere fl. 7.00; Linte fl. 8.50; Fasole fl. 6.50- Sēmănță de in fl. 10.90 Sēmănță de cânepă fl. 6.45- Cartofi fl. 1.80 pro chilo: carne de vită 44 cr. carne de porc 52 cr.; carne de berbec — cr.; Sęc de bovine prospăt fl. 35; (pro 100 chilo); topit 48 fl.

Făgăraș, 21 Maiu n. Pro. hectoriță Grău fl. 8.90-10; grău scăreț fl. 8-8.50; sęcără fl. 5-5.50; orđ 4-5-; ovės fl. 3.20-3.40; cucuruz fl. 4.80-5; mălaiu fl. —; Sēmănță de cânepă fl. 6-8; mazere fl. —; linte fl. —; fasole fl. 6-7 crumpene fl. 2-3; pro 100 chilo: Slăină fl. 60-80; sęc brut fl. —; sęc de luminării. 35-40; unsoare fl. 80; cânepă fl. 30-35; sęcunđi de in fl. — —; săpun fl. —; fân fl. 8-3.50 spirit pro grad 11- cr. pro chilo: carne de vită 42 cr. carne de porc 44-45 cr.; carne de berbec 46-47 cr. carne de miel (un miel întreg) fl. 1.50-3; oaue 7 de 10 cr. țergul de vite de ađi a fost slab. Mai mult a trecut din Bilhoi și vite mărunte; mai puțin însă din boi. Mărturia din pricina timpului ploios încă a fost foarte slab.

(Starea sēmănăturilor și relațiunile de esport în România). Prin țerg intensiv al ernei trecute și din pricina lipsei de zăpadă în multe locuri sēmănăturile de toamnă au fost parte atacate, parte însă chiar nimicite de tot. Dilele calde și nopțile reci din sęcptmănila trecute au adaus mult la temerea, că despre o recoltă bună cel puțin deocamdată nu se poate vorbi. Ploile însă, cari s'au versat în cele 2 sęcptmăni din urmă peste toată România mai în toate zilele au întors treaba cel puțin într'atâta spre bine, că în urma lor deoparte aratul și sēmănatul grănelor de primăvară s'au dus în deplinire, eară de altă parte s'au ndat foarte bine sēmănăturile cari erau aproape să se usce, și așa a înaintat procesul lor de dezvoltare foarte favorabil. Ținnd ploile chiar până acum de curnd toată temerea de o recoltă rea s'a stins și de present demosece o mare nădejde, de o recoltă nu numai de mijloc, dar chiar de esport.

Ce se atinge de esportul bucatelor via Galați și Braila, apoi acuma e cam slab, pentru că, deși prețurile produselor române la porturile externe s'au urcat, totuși se află pușini cumpărători, cari ar fi alecați spre solvarea prețurilor cerute de neguțorii de aici. Pricina acestei țineri la prețuri poate fi întemeiată atât pe semnele rele de mai înainte, cari promiteau o recoltă nefavorabilă, cât apoi și pe asteptarea unei complicațiuni politice apropiate. Despre un cules bun de vie cu vre-o 3-4 sęcptmăni înainte de aceasta asemenea nu vorbiam oamenii, acum însă după ploile aceste îndelungate și calde, tot economul de vie este plin de nădejde, că culesul viilor — de vor fi aceste de aici încolo ferite de grindină — va fi dacă nu chiar strălucit, dară apoi de sigur mai bun ca de mijloc, pentru că ploile au recreat toate pe neasteptate.

Nr. 130 1880. 3-3

CONCURS.

Încuviunđându-se prin înalta soluțiune consistorială dto 1 Martie a. c Nr. 773, instituirea unui post de capelan în parochia gr. or. Cigmău de clasa a III protopresbiteratul Geogiului I lângă bęctrănul neputinciosul paroch Atanasie Necșă: pentru ocuparea acestuia s'escrisc concurs cu termen de 4 sęcptmăni dela prima lui publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sânt: douę terțialități din venitul întreg parochial în sumă de 100 fl. v. a.

Suplicile instruite conform statutului organic sânt a se adresa la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Hondol 24 Aprilie 1880.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geogiului I. În conșelegere cu comitetul parochial concernent.

Vasilie Pipos m./p., protopresbiter.

Anunțiu.

Un bărbat versat în toate afacerile administrative politice, giudiciale și financiale, — computist aprobat, cu o purtare morală, solidă și nepătată, do vadă despre toate aceste, testimoniile ce le posedă la mână atât în privința sciinței, cât în toată privința, — caută un post d. e.

- 1. Computist sau revisor la unele fonduri publice sau fabrici. 2. Ca director la un dominiu, fiind perfecționat și în afacerile economice. 3. Sau ca administrator la unele magazine, etc.

Acela vorbesce și scrie limba română și germană, e de religia greco-orientală.

Oferte în această privință primesce Redacțiunea „Telegrafului Român” în Sibiu. [26] 2-3

Nr. 2512 1880. [27] 1-3

Publicațiune.

Casa proprie a urbei Sighișoara sub Nr. 20 în strada Măcelarilor în Sibiu așa numită „curtea Sighișoarei” după ce înaltul ministeriu reg. ung. de interne a aprobat conșclusul comunei cetățene la aceasta referitoriu, se va vinde din mână liberă prin licitațiune.

Această licitațiune se va feptui Lunii în 14 Iunie și în cas necesariu Joi în 15 Iulie a. c., în această casă spre stânga dela poarta intrării în partere, începndu-se totdeauna la 10 oare ant. merid. Prețul strigărei este 10,000 fl. v. a. Oferte sub acest preț la prima licitațiune nu se acceptează. Vointorii de a licita au să depună 5% din prețul strigărei ca vadiu.

Până la începerea licitațiunii se vor primi și oferte în scris, cari vor conține tot odată și vadiul. Condițiunile celelalte de licitațiune și pe acura dela subscrisul oficiu și dela economul casei însăși.

Sighișoara în 10 Maiu 1880.

Magistratul cetățean.

Doctor universae medicinae

Henric König,

medic practice și specialist în obstetricale (de a le moștitului) și boale de a le femeilor în

Sibiu, în strada Morii Nr. 27.

Ordinează în fie-care și dela 3-6 oare după ameađi. [28] 1-4

Praturile musante lacsative din Elöpatak

conțin compozițiunile chemice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste praturi la catar de stomach, spasmmi de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apfeit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataraticale ale rărunchilor, a besiciei și canalului de urină, în contra formării de nescip, la catare cronice și umflături ale matricii, curgere, dispozițiune la vrsare de sânge, la ameleți, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste praturi întrec în efect atât sarea scumpă de Karlsbad, cât și praturile lui Seidlitz.

Prețul unei scătucie ce cuprinde 12 doze cu îndreptariul spre folosire cu tot 1 fl.

Depositul general: În Brașov la apotecariul Szava; în Sibiu la F. A. Reissenberger, comerciant. [16] 9-12